

SETKÁNÍ S KNIHOU

O chlapci, který rozuměl psům

Gabriela Futová

Metodiku zpracovala:

Mgr. Helena Peřinová

Konzultace:

Mgr. Tereza Tesarčíková

Věková kategorie:

4. – 7. ročník

Zaměření (cíl, obsah) lekce:

čtení s předvídáním, skupinová práce, kritické myšlení - metoda RWCT pětilístek, orientace v terénu, digitální wellbeing, ochrana zvířat

Vyučovací předměty:

český jazyk, výchova k občanství, výchova ke zdraví

Bibliografie: FUTOVÁ, Gabriela. *O chlapci, který rozuměl psům*. Ilustroval Viliam SLAMINKA, přeložil Radka SVOBODOVÁ. [Praha]: Slovart, [2021]. ISBN 978-80-276-0382-4.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Stručný obsah

Dobrodružný příběh o psech a věcech, které někdy raději nechceme vidět. Oblíbená slovenská autorka Gabriela Futová přichází s nelehkým tématem pro starší děti. Kniha je o lásce ke zvířatům, ale budete v ní také svědky různých způsobů týrání psů. Když učitelka vzala třídu do útulku, aby děti pomohly s venčením psů, chlapec, o kterém je příběh, si vzal toho nejošklivějšího pejska a bral to jako jednorázovou povinnost. Tak to ale bylo jen do chvíle, než na něj pes Jety promluvil. Tím se spustila série „velkých akcí“. A často šlo skutečně o krk. Společně zachránili spoustu čivav z množírny a také psy uvázané k řetězu. Dostávali se do problémů, zasahovat musela i policie, přespávali v lese, propadali beznaději a pak znovu zmobilizovali síly... Naštěstí pochopení mámy a táty vše pomohlo vyřešit. Nech se pozvat na strhující dobrodružství, které každého chytí za srdce: Mít psa je snem spousty dětí. Mým ale ne. Psa jsem měl a moc jsem ho miloval, ale když odešel, žádného jiného jsem už nechtěl. Jenže potom jsem potkal Jetyho. A ten se rozhodl, že chce mě. Bránil jsem se, ale Jety spustil lavinu událostí, která mě strhla s sebou. Takže tato knížka je o lavině. A o zbabělosti, špatném svědomí, odvaze i nejistotě, o nezištné lásce a hlavně o pejscích.

zdroj: <https://www.databazeknih.cz/knihy/o-chlapci-ktery-rozumel-psum-488099>

O autorovi

Gabriela Futová je slovenská spisovatelka, knihovnice a vystudovaná žurnalistka. Gabriela Futová pochází z Prešova, kde působí jako knihovnice v Knižnici P.O.Hviezdoslava. Vystudovala žurnalistiku na Filozofické fakultě v Bratislavě. Během mateřské, kdy se kolem ní batolily dvě děti, napadlo Gabrielu Futovou věnovat se dětské literatuře. Již dlouho chtěla psát pohádky, ale neměla prý ráda princezny. Proto se rozhodla použít tématu čarodějnic po vzoru Preusslerovy bosorky. Je autorkou i dalších knih pro starší děti, ale k tématu čarodějnic se ráda vrací. Autorka je rovněž metodičkou pro práci s dětmi a mládeží a vedoucí pracovní skupiny zaměřené na práci s dětmi a mládeží, zřízené Slovenskou národní knihnicou v Martině. (zdroj životopisu: spisovatele.cz)

zdroj: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/gabriela-futova-1418>

Předpokládaná délka práce s knihou - dvě vyučovací hodiny českého jazyka + jedna až dvě hodiny výchov/VkO, VkZ, případně Vv.

EVOKACE

Představ si, že máš doma psa nebo jakékoli jiné zvířátko a že spolu můžete mluvit – on/ona rozumí tobě a ty rozumíš jemu/jí. O čem spolu mluvíte? Jak by vypadal váš rozhovor? Chtěl/a bys doma mít takového psa/takové zvíře? Proč by to ne/bylo dobré?

UVĚDOMĚNÍ

- 1) Čteme vybrané úryvky a provedeme tak posluchače postupně celým příběhem.
- 2) Po každém úryvku se ptáme žáků na jejich myšlenky a dojmy z toho, co se v příběhu odehrálo.
- 3) Ptáme se, co si myslí o hlavním hrdinovi, zda je to kladný hrdina a jaké vlastnosti ho dělají anti/hrdinou.

Otázka: Jaký je chlapec?

Čteme: Doporučené úryvky:

Úvod – zadní desky – Má chlapec rád psy?

Předpokládaná odpověď: ne

str. 5 - 6 – setkání s Jetym – Co myslíte? Jaký je chlapec?

Předpokládané odpovědi: líný, protivný, nepříjemný

str. 12 - 13 – příběh Jetyho – Jety vypráví chlapci svůj životní příběh

Jaký je chlapec?

Předpokládaná odpověď: překvapený

str. 32 – Lara – příběh týraného štěněte, který dopadne tragicky

Jaký je chlapec?

Předpokládaná odpověď: zbabělý

Zlom v příběhu nastává, když Lara zemře a chlapec má výčitky svědomí.

Práce s textem

Vzbudil jsem se brzy ráno a v první chvíli jsem se cítil skvěle. Jenže vzápětí mi kterási mozková buňka připomněla, co se stalo, a mně se opět sevřel žaludek. Už to ale nebylo tak hrozné jako včera. Chvíli jsem dokonce pochyboval, že se věci staly, jak se staly. Sny o šťastné Laře byly tak přesvědčivé, až jsem měl pocit, že si Lara někde vážně spokojeně žije. Jety asi vytušil, že váhám, jestli vstát, a tak na mě nadšeně vyskočil a začal mi olizovat tvář.

„Fuj!“ bránil jsem se se smíchem, jenže pejsek byl rychlý jako lasička. Zatímco jsem si rukou utíral jeho sliny z jedné tváře, olízal mi druhou, když jsem si je zakryl obě, olízl mi nos a čelo. Normálně jsem přitom zapomněl, že mě něco trápí. Olizování mě lechtalo, také se mi trochu protivilo, protože Jetyho dech věru nevoněl po mátě.

„Dost, dost!“ křičel jsem se smíchem, takže do pokoje vběhla vyplašená máma. Když viděla, co se děje, popadla Jetyho, aby mě přestal olizovat. Jenže ten se jí v rukou otočil, a než se nadála, olízal ji.

„Ty jsi teda éro!“ utírala si tvář do rukávu. „Zbytečně jsem se malovala.“

Jety vrtěl ocasem a usmíval se na ni od ucha k uchu. Jenže potom se jí vytrhl a rozběhl se ke dveřím.

„Potřebuje jít ven,“ podívala se na mě máma. „Je ti líp? Můžu jít i já.“

„Ne,“ zvedl jsem se z postele. „Stejně musím jít do školy.“

„To teda musíš,“ přikývla máma.

Jestli jsem chvíličku doufal, že by mě nechala doma, naděje byla rázem pryč.

Mámu jsem poslechl a rychle jsem se oblékl. Vyvenčil jsem psa a utíkal do školy.

Kupodivu mi dnes škola dělala dobře. Spolužákům ve škole hrabalo, dělali strašné voloviny a byla to fakt sranda. Třídní se sice až tak nesmála, ale já ano. A psali jsme písemku z matematiky a docela se mi dařilo, na jiné hodině zase chyběla učitelka a zastupovat přišel tělocvikář, který je hodně vtipný, takže mi den utekl rychle a hlavně vesele.

Úkoly k textu:

- 1) Přečti si úryvek a zkus na základě úryvku popsat chapcovu maminku.
- 2) Najdi v textu slovo **věru** a **éro** a nahraď je jinými slovy stejného významu. Jak říkáme takovým slovům se stejným významem?
- 3) Kdo nejdříve pomohl chlapci překonat smutek?
- 4) Vysvětli, jak pomohla v této situaci chlapci škola? Stalo se Ti někdy, že ti škola nebo kamarádi pomohli, když jsi byl/a smutný/á?

str. 54 – čivava – matka – i takhle se lidé dokážou chovat ke zvířátkům - příběh množírny

Jaký je chlapec?

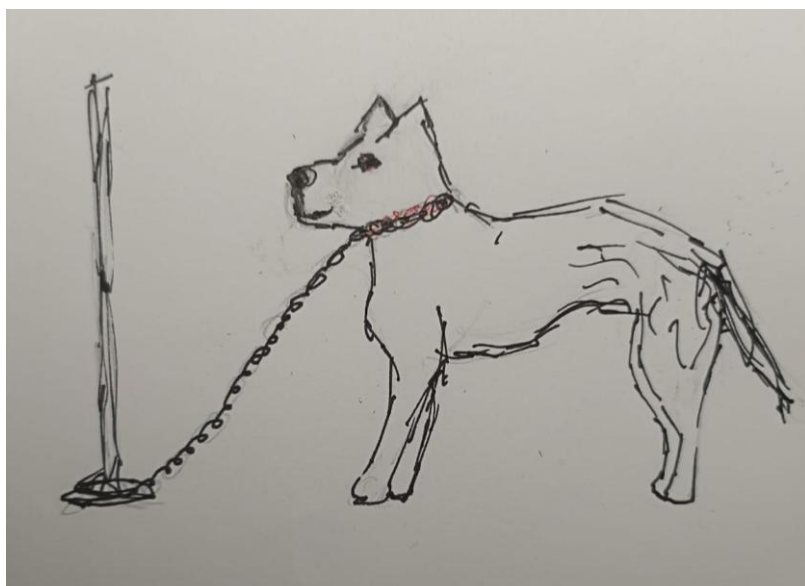
Předpokládaná odpověď: šokovaný, zmatený

Obrázek k příběhu o Laře a příběhu čivav

str. 142 - 148 – Koho zachránit?

Jaký je chlapec?

Předpokládaná odpověď: odhodlaný

*Obrázek ke kapitole o záchraně
psa na řetězu (vrostlý řetěz)*

str. 142 - 146 + 162 - 163 – **Jak se zorientovat v neznámém prostoru např. v lese bez mobilu? Jak najdeme cestu bez moderních technologií? Jak se nezapomenout na mobilu při hraní her a být zodpovědný?**

Jak našel cestu chlapec?

Jaký je chlapec?

Předpokládaná odpověď: závislý na mobilu, nezodpovědný

str. 186 - 189 – psí ráj – příběh má šťastný konec

Jaký je chlapec?

Předpokládaná odpověď: statečný, pečující, spokojený

REFLEXE

1) PĚTILÍSTEK

Využití metody

Metoda využívaná v rámci evokace či reflexe. Požaduje po žákovi syntézu jeho vědomostí a názorů. Podporuje žákovu dovednost stručně a výstižně informace shrnout, vybrat to nejpodstatnější a nejtypičtější. Může plnit i roli hodnotící. Žák píše text na základě jasných kritérií.

Popis metody

Pětílístek je vlastně pětiřádková "básnička", která vyžaduje stručné slučování informací.

- Zadáme téma, o němž budeme psát.
- Žáci píší samostatně pětílístek podle následující šablony:

1/ První řádek je jednoslovný popis námětu = téma.

2/ Druhý řádek odpovídá dvěma slovy na otázku: Jaké je téma? (obvykle dvě přídavná jména).

3/ Třetí řádek vyjadřuje třemi slovesy děj/činnost tématu.

4/ Čtvrtý řádek je věta o čtyřech slovech (sloveso může chybět).

5/ Poslední řádek je jednoslovná asociace nebo synonymum k tématu.

- Žáci mohou dál pokračovat prací ve dvojicích či větších skupinách – a vytvářet v nich společné verze pětílístků. (Zdůvodňují, porovnávají, argumentují, hledají kompromisy, přeformulávají, revidují...)

Reflexe, komentáře

- *Není cílem vytvořit jeden „správný“ pětílístek za celou třídu.*
- *Metoda Pětílístek se ujala na českých školách ze všech metod kritického myšlení nejsnadněji. Je to pravděpodobně v její nenáročnosti na učitelovu přípravu, na čas v hodině i na vedení práce touto metodou. My ji využijeme k reflexi a shrnutí příběhu.*

2) Vrátime se zpět k názvu knihy: O chlapci, který rozuměl psům
Rozuměl jejich řeči nebo jejich potřebám? Rozuměl jen svému psovi nebo všem psům?

3) Rozdělíme žáky na 2 - 4 členné skupiny:

Skupinová práce

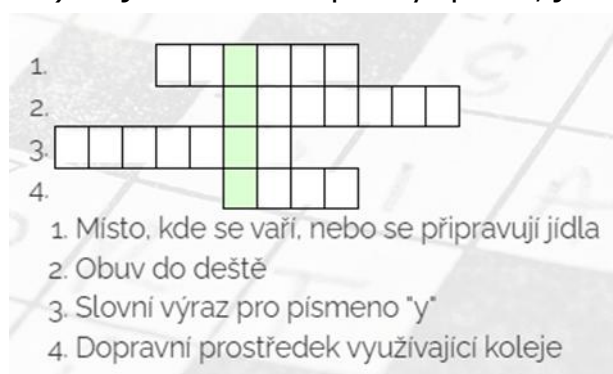
Požádáme žáky, aby zjistili na internetu fakta o psích množirnách a zkusili popsat, proč je důležité pomáhat týraným zvířatům.

Otázky pro skupinovou práci:

- Co je množirna?

- Jaké jsou nejčastější problémy spojené s množírny a jak mohou tyto problémy ovlivnit životy psů?
- Jaké jsou důsledky špatných podmínek v množírnách na fyzické a duševní zdraví psů?
- Jak může záchrana psů z množíren pomoci zlepšit jejich životní podmínky?
- Jaké jsou hlavní kroky při záchraně psů z množíren - co udělat jako první?
- Jak mohou jednotlivci a organizace přispět k boji proti množírnám a podpořit záchranné operace psů?
- Jsou nějaké výhody nákupu psa z množírny oproti nákupu od chovatele?
- Jak může osvěta a vzdělávání veřejnosti pomoci snížit poptávku po psech z množíren?
- Jaká legislativa existuje k regulaci množíren a ochraně práv zvířat v této oblasti?
- Jaká jsou hlavní rizika spojena s nákupem psa z nelegální množírny a jak se jim vyhnout?

4) Najdi v křížovce správný způsob, jak se starat o zvířata:

Další náměty do hodin – volíme podle věku žáků:

Vyber si a popiš:

- a) Jak se dobře starat o pejska (co pejsek potřebuje)?
- b) Jak lidé týrají pejsky (co by lidé dělat neměli)?

Napiš krátký esej, příběh, zamyšlení nad tím **Co bych udělal/a, kdybych našel/našla zraněného psa?**

Nakresli obrázek na toto téma (šťastný pes, týraný pes, co všechno pes potřebuje, zpracuj krátký komiks (papírově nebo např. pomocí aplikace) nebo si připrav k sehrání krátkou scénku - např. přinesu domů zachráněné štěně.

Aplikace na tvorbu komiksu: <https://makebeliefscomix.com/Comix/>

Otázka na závěr:

Co můžeš ty sám udělat pro pomoc zvířatům v nouzi?

Pracovní listy pro žáka:

Představ si, že máš doma psa nebo jakékoli jiné zvířátko a že spolu můžete mluvit – on/ona rozumí tobě a ty rozumíš jemu/jí. O čem spolu mluvíte? Jak by vypadal váš rozhovor? Chtěl/a bys doma mít takového psa/takové zvíře? Proč by to ne/bylo dobré?

.....

.....

.....

PĚTILÍSTEK

- 1/ První řádek je jednoslovný popis námětu = téma.

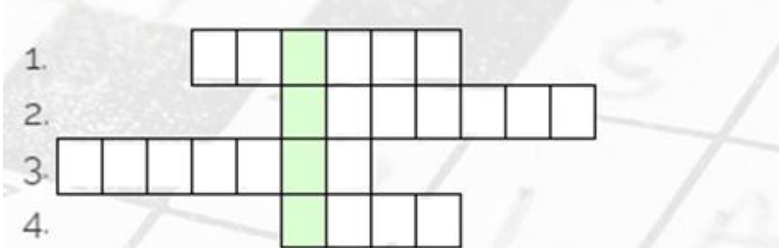
- 2/ Druhý řádek odpovídá dvěma slovy na otázku: Jaké je téma? (obvykle dvě
přídavná jména).

- 3/ Třetí řádek vyjadřuje třemi slovesy děj/činnost tématu.

- 4/ Čtvrtý řádek je věta o čtyřech slovech (sloveso může chybět).

- 5/ Poslední řádek je jednoslovná asociace nebo synonymum k tématu.

Najdi v křížovce správný způsob, jak se starat o zvířata:

1. Místo, kde se vaří, nebo se připravují jídla

2. Obuv do deště

3. Slovní výraz pro písmeno "y"

4. Dopravní prostředek využívající koleje

Zlom v příběhu nastává, když Lara zemře a chlapec má výčitky svědomí.

Práce s textem

Vzbudil jsem se brzy ráno a v první chvíli jsem se cítil skvěle. Jenže vzápětí mi kterási mozková buňka připomněla, co se stalo, a mně se opět sevřel žaludek. Už to ale nebylo tak hrozné jako včera. Chvíli jsem dokonce pochyboval, že se věci staly, jak se staly. Sny o šťastné Laře byly tak přesvědčivé, až jsem měl pocit, že si Lara někde vážně spokojeně žije. Jety asi vytušil, že váhám, jestli vstát, a tak na mě nadšeně vyskočil a začal mi olizovat tvář.

„Fuj!“ bránil jsem se se smíchem, jenže pejsek byl rychlý jako lasička. Zatímco jsem si rukou utíral jeho sliny z jedné tváře, olízal mi druhou, když jsem si je zakryl obě, olízl mi nos a čelo. Normálně jsem přitom zapomněl, že mě něco trápí. Olizování mě lechtalo, také se mi trochu protivilo, protože Jetyho dech věru nevoněl po mátě.

„Dost, dost!“ křičel jsem se smíchem, takže do pokoje vběhla vyplašená máma. Když viděla, co se děje, popadla Jetyho, aby mě přestal olizovat. Jenže ten se jí v ruku otočil, a než se nadála, olízal ji.

„Ty jsi teda éro!“ utírala si tvář do rukávu. „Zbytečně jsem se malovala.“

Jety vrtěl ocasem a usmíval se na ni od ucha k uchu. Jenže potom se jí vytrhl a rozběhl se ke dveřím.

„Potřebuje jít ven,“ podívala se na mě máma. „Je ti líp? Můžu jít i já.“

„Ne,“ zvedl jsem se z postele. „Stejně musím jít do školy.“

„To teda musíš,“ přikývla máma.

Jestli jsem chvíličku doufal, že by mě nechala doma, naděje byla rázem pryč.

Mámu jsem poslechl a rychle jsem se oblékl. Vyvenčil jsem psa a utíkal do školy.

Kupodivu mi dnes škola dělala dobře. Spolužákům ve škole hrabalo, dělali strašné voloviny a byla to fakt sranda. Třídní se sice až tak nesmála, ale já ano. A psali jsme písemku z matiky a docela se mi dařilo, na jiné hodině zase chyběla učitelka a zastupovat přišel tělocvikář, který je hodně vtipný, takže mi den utekl rychle a hlavně vesele.

Úkoly k textu:

- 1) Přečti si úryvek a zkus na základě úryvku popsat chapcovu maminku.
- 2) Najdi v textu slovo **věru** a **éro** a nahraď je jinými slovy stejného významu. Jak říkáme takovým slovům se stejným významem?
- 3) Kdo pomohl chlapci překonat smutek?
- 4) Vysvětli, jak pomohla v této situaci chlapci škola? Stalo se Ti někdy, že ti škola, kamarádi pomohli, když jsi byl/a smutný/á?

Tento materiál vznikl v rámci projektu Místní akční plán Frýdek-Místek IV a je veřejně dostupný pod otevřenou licencí Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0), která umožňuje jeho volné šíření a úpravy za podmínky uvedení autora a zachování stejné licence.